

Zajednica u promicanju dojenja – grupe za potporu dojenju

Vesna Vukšić, Jasna Bacinger

Zaštita, promicanje i potpora dojenju prioriteti su javnog zdravstva u cijeloj Europi. Rani prestanak dojenja ima negativne posljedice za žene, djecu i okolinu, a rezultira sa povećanim troškovima za zdravstvenu njegu i povećava nejednakost u zdravlju.

Globalna strategija za prehranu dojenčadi i male djece koju su usvojile sve članice Svjetske zdravstvene organizacije na 55.Svjetskoj zdravstvenoj skupštini u svibnju 2002. godine daje osnovu za inicijativu u javnom zdravstvu za zaštitu, promicanje i potporu dojenju.

Bogata iskustva pokazuju da dojenje mora biti zaštićeno, promovirano i potpomognuto samo kroz složnu i usklađenu akciju.

- Politika dojenja i planiranje
- Informacija, edukacija i komunikacija
- Obrazovanje
- Zaštita, promicanje i potpora
- Praćenje i nadzor
- Istraživanje

Zaštita i potpora dojenju spada u domenu ljudskih prava –Konvencija o pravima djece 1989.

„Kad bi se pojavilo novo cjepivo koje može spriječiti smrt više milijuna djece godišnje, koje je uz to jeftino, sigurno, koje se uzima oralno te ne zahtjeva „hladni lanac“, (u transportu) ono bi postalo trenutni imperativ javnog zdravstva.“

Dojenje može osigurati sve gore navedeno, čak i više, ali zahtjeva svoju vlastitu toplolančanu potporu tj. Stručnu potporu majkama da izgrade samopuzdanje.

Ako je ovaj topli lanac izgubljen u kulturi ili se smatra lošim, tada je posao zdravstvene službe da ga popravi.

Grupe za potporu dojenju 10.- ti su korak inicijative SZO/UNICEF-a programa

„Rodilišta prijatelji djece.“

Predstavljaju poveznicu prema kontinuiranom pružanju potpore u postnatalnom periodu uz suradnju zdravstvenih djelatnika iz rodilišta sa zdravstvenim djelatnicima iz primarne zdravstvene zaštite i udrugama i nevladinim organizacijama koje se bave savjetovanjem majki u svezi dojenja.

Program „Potpora zajednice dojenju,“ u Hrvatskoj je donešen u ožujku 2008. godine.

Temelji se na suradnji zdravstvenih djelatnika i različitih segmenata društva u promicanju i potpori dojenju, odnosno na provođenje određenih aktivnosti u pet ciljanih skupina.

- osoblje programskog tima
- zdravstveni sustav
- partneri iz različitih segmenata društva
- mediji
- majke dojilje, trudnice i njihove obitelji

U zdravstvenom sustavu važno je poticanje zdravstvenih djelatnika svih profila na edukaciju, kontinuirano ih upućivati na sudjelovanje na stručne skupove i informirati ih o rezultatima promicanja dojenja.

Važno je što veći broj zdravstvenih djelatnika uključiti u edukaciju budućih roditelja (trudnički tečajevi, Grupe za potporu dojenju, tečajevi roditeljstva...).

Poticanje na suradnju sa nevladinim organizacijama, uključivanje u izradu edukativnih materijala sa sadržajima o dojenju, poticati na suradnju sa javnim medijima i općenito poticati suradnju sa svim zdravstvenim djelatnicima koji se bave zdravljem djece i majki.

Zdravstveni djelatnici prema istraživanjima potpore majkama dojiljama imaju pozitivan učinak na duljinu ukupnog dojenja do 4 mjeseci, ali ne i do 6 mjeseci. Laici imaju pozitivan učinak na duljinu isključivog dojenja.

Postnatalna potpora Face-to face također se pokazala učinkovitom.

Istraživanja su pokazala da telefonsko savjetovanje majkama nije učinkovito.

Samo antenatalna potpora dojenju također se pokazala neučinkovitom.

(Britton Cet. al. CochraneDatabase Syst Rev. 2007 Jan 24CD001141).

Osim zdravstvenih djelatnika ključnu ulogu ima obitelj kao i šira društvena zajednica.

U prenatalnu edukaciju važno je uključivati i članove obitelji, posebice supruga kao najbitnijeg nosioca potpore majci.

Grupe za potporu dojenju deseti su korak programa «Rodilište prijatelj djece» inicijative SZO/UNICEF-a.

10.-ti korak potiče lokalnu zajednicu na osnivanje laičkih grupa za potporu dojenju i upućivanje majki na njih odmah po izlasku iz rodilišta, a posebice onih koje imaju problema sa dojenjem.

Grupe u našoj državi povezuju zdravstvene djelatnike i laički sustav u pružanju potpore majkama.

Inicijator i osnivač grupa za potporu dojenja je patronažna sestra, zajedno sa majkama u lokalnoj zajednici iz čijih se redova nakon određenog vremena regrutira i suvoditeljica grupe - majka sa dobrim i pozitivnim iskustvom u dojenju.

Grupe pružaju majkama informacije, savjetovanja i pomoć pri dojenju.

Majke se sastaju po dogovoru jedanput mjesečno u dogovorenim prostorima (kuće- majki, vrtići, društvene zajednice, prostori domova zdravlja itd.) gdje tijekom sastanka iznose svoje

poteškoće i probleme u svezi dojenja, razmjenjuju iskustva, zajednički dolaze do rješavanja problema, a razgovaraju i o drugim pitanjima u svezi njege i prehrane djece.

U grupe se uključuju majke različite po obrazovanju, dobi, nacionalnosti. Sve imaju zajednički cilj, što duže i kvalitetnije dojiti svoje dijete, a svaka iz svoje domene pruža potporu i edukaciju drugim članicama npr. pravnica pruža pravne savjete, stomatolog savjete iz svoje domene, kuharica daje praktične savjete kako što kvalitetnije iskoristiti namirnice u dojenačkoj prehrani i prehrani majke itd.

Grupe su vrlo dinamične, majke ih vole, puno se druže i izvan sastanaka grupe, što vrlo pozitivno utječe na njihovu psihu i jača ih u opiranju negativnih utjecaja okoline na dojenje. Grupe za potporu dojenju imaju 11 godina iskustva u našoj državi. Doživjele su svojih uspona (2001- 137 grupa) i padova 2006 – ostalo je svega 16 aktivnih grupa.

2007. godine UNICEF ponovno pokreće inicijativu i reocjenu programa «Rodilište- prijatelj djece», program «Potpora zajednice dojenju» 2008. što je dovelo i do ponovnog oživljavanja grupa za potporu dojenja u cijeloj državi.

2008. godine ponovno se aktivirala i Hrvatska udruga grupa za potporu dojenja, koja povezuje sve grupe u cijeloj zemlji, potiče osnivanje novih, organizira edukaciju patronažnih sestara – stručne voditeljice grupa, informira majke putem web-a, i surađuje sa medijima.

Danas u Hrvatskoj imamo 98 grupa za potporu dojenja čiji je organizator i stručni voditelj patronažna sestra.

Učestalost dojenja majki u grupama vrlo je visoka, što su pokazala prva istraživanja 2001. godine , gdje je sa šest mjeseci dojenačke dobi bilo dojeno čak 86% dojenčadi, čime su članice grupa dosegnule učestalost dojenja majki iz skandinavskih zemalja.

Postoje i druge udruge koje u Hrvatskoj organiziraju potporu i pomoć majkama i koje kroz svoj rad i djelovanje uvelike pridonose promicanju kulture dojenja.

Svi zdravstveni djelatnici, stručne udruge kao i druge udruge civilnog društva moraju pokazati zajedništvo i partnerstvo, jer samo složnim i zajedničkim djelovanjima možemo pozitivno utjecati na formiranje promjena pojedinca i društva u cjelini.

Potpora dojenju u lokalnoj zajednici mora biti prijateljski orijentirana prema pojedincu, kreativna i svima dostupna, pa će tada biti sigurno i učinkovita.

Literatura:

Mr. sc. Anita Pavičić Bošnjak, dr. med : Program «Potpora zajednice dojenju»
Pavičić Bošnjak A. Grupe za potporu dojenja- priručnik za voditeljice grupa
Pavičić Bošnjak A, Grgurić J.Paediatar Croat 2007;51
Vukšić V. Podatci Hrvatske udruge grupa za potporu dojenja 2009.

Kontakt:

Vesna Vukšić, vms
Čakovec I. G. Kovačića 1e
mail. hugpd.ck@gmail.com